

Miloň Čepelka

**Nebožtík
na rynku**

ČS

Miloň Čepelka

Nebožtík na rynku

Miloň Čepelka

Nebožtík na rynku

Motiv na obálce: Christian Rohlf: Adam a Eva (asi 1916)

Copyright © Miloň Čepelka, 2017

Editor © Josef Pepson Snětivý, 2017

Cover & Layout © Nakladatelství ČAS, Alena Šulcová, 2017

© Nakladatelství ČAS, www.nakladatelstvicas.cz, 2017

ISBN 978-80-7475-192-9

1

Živý plot se zelenal, mrtvola za ním šedla.

Obojí ve Starých Rasoškách, v městysu nedaleko..., na tom nezáleží.

Igor Jurášek si protíral střídavě jedno a druhé oko, tahal se za obočí, klepal si na čelo a hleděl do ranního slunce v naději, že oslepne. Nemohl se hnout, ačkoli věděl, že nejlíp by bylo, kdyby rychle utekl, odešel, odšoural se, odplížil, odplazil, odletěl, cokoli, hlavně aby už byl pryč. Současně však toužil, aby ještě někdo jiný viděl to, co on, aby mu to kdokoli potvrdil, neboť nepomáhalo, že se už několikrát i štípl.

Spí? Nespí? Zbláznil se?

To, nač tu narazil, bylo nemožné, nemyslitelné, vyloučené.

A přece to tady bylo. Leželo to, nehýbalo se, vysmívalo se mu, děsilo ho.

Tělo spočívá na boku, obličej je však skoro celý obrácen vzhůru, tak není pochyb.

Ta mrtvola je on. Taky Igor Jurášek.

Nabeton, tutově, určitě, nepochybně.

Ne jeho dvojník, tak dokonalé dvojnictví nemůže existovat. Ani o klon nejde, vždyť vědci zatím naklonovali tu ovci, tam krávu, nedávno snad myš (jako by jich na světě nebylo dost), ale člověka stále ne. Ono ani není oč stát. I tak nás přibývá až hanba a vypadá to na nové stěhování národů.

Tohle je tedy unikum!

Zahleděl se přes náměstí k hotelu. Ještě neotevřeli. Ale v lokále se svítí. Asi pro ubytované hosty, opožděně snídající. Pokud tam na konci srpna v hnízdě jako Staré Rasošky někdo přespává, což je krajně nepravděpodobné.

On si tenhle čas vybral záměrně. Aby to bylo jako před osmapadesáti roky, kdy se sem přijel představit coby nová posila kantorského sboru. Ještě bez kufrů, jen tak, porozhlédnout se, odhadnout, co ho asi čeká.

Vlastně sem přijel dvakrát. Poprvé v červenci, a to ho doprovázela spolužačka, vysokoškolská marná láska Jarmila, se kterou měl jen pár dní předtím první sex v životě. Na koleji v Lazarské v pokoji plném paland. Bydlelo tam tenkrát na hromadě dokonce osm rozčepýřených mladíčků. Můjtybože! Kdepak je jí, stařence, asi konec? Měla před svatbou, a musel to přijmout jako první ránu svých milostných osudů.

Podruhé to bylo na konci srpna, to už s kufry.

Soudruh na okrese, kde byl povinen se zastavit, šveholil, jak je rád, že do malého města, typicky

maloměšťáckého, ideologicky zaostalého, přichází právě on, mladý, nezatížený starými pořádky, ztělesněná a odhodlaná budoucnost socialismu. Asi nevěděl, blbec, že on si Staré Rasošky nevybral, vždyť ani nevěděl, že existují. Dostal úřední umístěnku přímo z ministerstva.

A báb, teď po dlouhých letech je tu zničehonic dvakrát.

Proč nedřepěl doma a nevzpomínal tam? V pohodlném starém ušáku?

Dvě jeho vydání. Stojící živý, ležící mrtvý. Nebožtík, jak zákon káže. A nad ním tůž, vidoucí, slyšící, nechápající. Pedagog ve výslužbě. Nejdřív učitel, pak středoškolský profesor, pak vysokoškolský doktor docent. Osmdesátiletý, pravda, ale ještě dýchající. Jen nohy ho trochu zlobí. A srdce. A kyčle. A průdušky. A pak ovšem ten jeho kdysi tak chtivý, dnes už jen zklamávající, ve slušné společnosti nepojmenovávaný ... úd. Mimo provoz.

Nech toho, dědku!

Sáhl po mobilu, ale hned se zarazil, když si představil, co bude, až řekne:

Okamžitě sem přijedte, našel jsem se mrtvý.

Prosím? Kdo volá?

Docent Igor Jurášek, toho času ve Starých Rasoškách, blízko kostela.

A cože jste tam našel?

Mrtvolu. Nebožtíka. Svoji.

Čtí?

Svoji. Jsem to já.

Prosím vás, běžte se vyspat.

Klap.

Raději schoval ďáblův vynález do kapsy.

Musí najít někoho jiného, kdo to oznámí. Komu to nebude divné. Někoho, kdo ho nezná. To už jsou tady po těch letech nejspíš všichni. Vždyť i jeho žákům musí být, kolik, jistě sedmdesát. Některá jména si pamatuje, ale podoby se proměnily jemu i jim. Rozhlížel se, náměstí bylo pusté jako v neděli. Nebo jako večer, kdy všichni čučí do bedny, kde se míhají obrázky.

To tenkrát ještě ne. Tenkrát se tu pod lípami u morového sloupu scházeli na jedné straně dědci, na druhé omladina, a hádali se, dědci o fotbale, mladí o fotbale a o holkách.

Lípy šumějí, málem už podzimní vítr jim kra-de listí, prostranství před školou by potřebovalo předláždit.

Čas teče. Člověk se nemá nikam vracet, tohle mu nakukal čert.

Něco přece udělat musí.

Nebo nemusí? Taky by se dalo zmizet, nebyl jsem tady, nic jsem neviděl.

Jen nepanikařit! Co takhle farář? To by byla důvěryhodnost sama.

Jistě nějaký mladý Polák.

S úlevou, že nebude mít na očích prelud, který bohužel není preludem, odešel k faře. Zazvonil, žádná odezva. Ticho jako by kapalnělo.

Z kostela se ozvaly varhany. Aha, slouží ranní mši, nezbyvá než počkat.

Kdo mu to udělal? Kdo mohl? A jak to zařídil? A proboha proč?

Někdo z bývalých žáků? Za léta jich byly stovky, ba tisíce. Ale tady učil naposled už před hrůzou roků. Teď sem přijel jen kvůli vzpomínkám. Nikdo ho nezval, mínil projít pár uliček, tenhle dům tu tenkrát nebyl, tady zas naopak jeden přízemní byl, a zmizel. Chtěl si svou první štaci jen tak obhlédnout, rozloučit se s lípami na náměstíčku, v duchu laskavě pohladit své někdejší stopy, mstivě možná naposled počůrat mez, na které tenkrát našli jeho nádhernou a bohužel jen vysněnou lásku Danu Pruskovou v nerozlučitém objetí s Edou Maršíkem, divokým motocyklistou a proslulým děvkařem.

Můjtybože, jak právě s ním mohla...

Neřeklo se jim pak jinak než svazáci, že byli tak pevně svázání.

Sanita je odvezla do nemocnice do ..., na tom nezáleží, ale Danušku okamžitě přeložili a jemu zůstal šrám na srdci i na uraženém egu.

Byla to chyba. Tenkrát i teď. Co bylo, bylo, zkyslá polívka se nemá ohřívát. Kdyby sem nejezdil, ďas vem jeho sentimentalitu, žil by ještě, neválel by se tady jako ladra.

Ačkoli – vždyť žije! Může se poškrábat, může se zatahat za vlasy.

To je o rozum!

Třeba se konečně probudí a Hedvika, jeho dobrá chápatelka a živá výčitka, řekne:

Lenochu lenošná, snad nechceš chrnět do soudného dne?

A on otevře oči, promne si je, polkne, vstane, protáhne se, kolena ho zabolí, odkašle si, žádá zaprotetuj, zapomněls, kolik ti je, kmete, a hurá do sprchy.

Od padesáti si dává ráno studenou. Už třicet let. Osvěžuje ho to. Pomáhá mu to žít, zahání myšlenky na konec, který se blíží.

Blíží? Už přišel! To není možný!!!

Vrátil se ke svému druhému, nepochopitelnému vydání.

Leží tady tuhý, oblečený skoro jako on, v kostkovaném saku, v černých kalhotách s proužkem. V elegantních semiš polobotkách, jednu nohavici vyhrnutou, gumu od ponožek vytahanou. Ty prý jsou zdravotní. Akorát k vzteku, protože se při chůzi už po pár krocích schrují pod patu a potom tlačí.

Počkat! Takové boty nosil dřív. Nebo je má ještě doma? Kdo si to má pamatovat?

Sehnul se a ty svoje ponožky, ty živé, povytáhl. Zničehonic se mu zatočila hlava. Není divu.

Ha, tamhle někdo jde! Konečně.

Jenže sotva výrostek. Kluk. Asi ministrant, varhany už nezní, mše skončila.

„Pojď sem, chlapče! Víš, kde je tady policejní stanice? Neutíkej, neboj se!“

Je fuč. Hlava se mu třese, jak peláší. Taky kdysi běhával, když ještě neměl nohy kaput. Hedvika mu říkala rychlík.

Teprve před hodinou přijel. Chtěl se nasnídat v hotelu, okouknout školu – mají novou, větší –, zajít taky na hřbitov, býval vždycky upravený, cestičky už tenkrát zpevněné dlažbou.

Jestlipak se někdo stará o hrob kamaráda Jílka? Byl vdovec, tak nebyl nikdo, kdo by mu poslal jeho parte. Že umřel, dozvěděl se náhodou, když potkal v Praze – koho? Vždyť je to jedno.

A teď co?

Zmizet a těšit se, až přijde policie oznámit Hedvice jeho smrt, a pak, helemese koukejme, záhada jednadvacátého století, vrátí se domů živý. Sáhnete si! Troufáte si tvrdit, že jsem nebožtík? Kdo tady patří do blázince? Já ne. A jestli, račte tam se mnou. Nebo se k potíži přece jen postavit čelem? Ať se děje vůle vesmíru? Třeba to bude i zábava.

Policejní služebna bývala kdysi blízko pošty.

Vyкроičil tam, a bingo, nemýlil se.

Strážmistr, nebo jak si teď policisté říkají, nebyl rád. Nejdřív ani nevěřil.

Mrtvola u živého plotu za kostelem? Kde by se tam vzala? Že ji viděl na vlastní oči? Je si jist?

„Ano. Bohužel.“

„Muž, nebo žena?“

„Muž. Podle všeho dědek jako já.“

„Znáte ho?“

Zalhal, že ne. Na průšvih času dost.

„Tak se na to půjdeme podívat. Jste svědek, zaveďte mě tam.“

Tiše doufal, že už tam nebude. Že se probudil, oklepal, vstal, odešel neznámo kam. Že byl jen chiméra, představa, klam.

Ale byl tam. Bez pohybu, beze vzdechu. Němá otázka.

Policajt si posunul čepici do týla. Vypadal spíš jako šofér autobusu.

„Kdo to je?“

Pokrčil rameny.

„Jako by vám byl podobný.“

Ani nemrkl.

„Není to váš bratr?“

„Nemám bratra.“

„Jak jste ho našel?“

„Šel jsem okolo.“

„Kdo vlastně jste? Místní ne, neznám vás, a znám tu všechny. Můžete se mi legitimovat?“

Zašátral v saku, vytáhl občanský průkaz. Podivil se, že ho vůbec má. Mohl být klidně v kapse nebožtíkově.

„Igor Jurášek, hm,“ uniforma zvedla obočí. „Neučil jste tady ve škole?“

„To už je dávno.“

„Jasně! Učil jste mého tátu. A teď se nachomejnete..., to vám nezávidím. Musím zavolat doktora. A pak mordpartu. Budou se vyptávat, bude vás to stát spoustu času, směla. Odkud jste přijel?“

„Z Prahy.“

„Radši jste měl zůstat doma.“

„To si taky říkám.“

Stokrát, tisíckrát za život měl radši zůstat doma. Ale vždycky ho to táhlo ven, jinam, rozkoukat se, zkusit výlet za hranice všedních dnů, vstříc neznámu, ach bože, čerti jsou skvělí agenti.

„Hýbal jste s ním?“

„Ne, propána. Ani jsem se ho nedotkl.“

„Jak jste věděl, že je mrtvý? Co když potřeboval pomoc?“

„Stál jsem nad ním hodnou chvíli, a nic. To je cítit ve vzduchu, že život vyprchal.“

„Nebo že ho někdo z těla vyhnal. Nezabil jste ho?“

„No dovolte?!“

„To nic, pardon. Zeptat se musím. Rutina. Třeba ho jen klepla mrtvička. Ale leží divně, co?“

Neodpověděl. Myšlenky mu metaly kotrmelce, salta a hvězdy.

„Máte mobil?“

„Mám.“

„Měl jste zavolat a místo nálezu neopouštět. Půjčte mi ho.“

„Prosím?“

„Mobil. Já ho mám na služebně. Potřebuju někoho, kdo to tu pohlídá, až to půjdeme sepsat. Sakramentská práce!“

Je to tak. Sedávej, panáčku, v koutě, když budeš hodný, nenajdou tě. Měl ho obrátit naznak, nebožtíka, opatrnost neopatrnost. Měl se přesvědčit.

Co když to proti všem přírodním zákonům přece jen není než podoba? Co když ten druhý Jurášek nemá pod levou prsní bradavkou jeho mateřské znamínko? Třeba je to brácha, o kterém neví. Neřekli mu o něm. Ale kdo by uměl zařídit, aby se zčistajasna potkali právě tady a takhle? Mrtvý a živý. A proč, proč, proč? Šedesát roků se divil náhodám, a když konečně dospěl k názoru, že náhody nejsou, poněvadž naše životy jsou vpleteny do jakési neuchopitelné a nepochopitelné sítě, kde všechno souvisí se vším a jen klíč k těm souvislostem chybí nebo je zatím nerozluštěn, tak by právě tohle měl zničehonic uznat za náhodu?

Nenastražil na něj někdo jen voskovou figurínu jako z muzea té francouzské madam? Dnes už jsou voskovky i v Praze. Hnus!

Mezitím přišel jakýsi mladičký fousek, policejní elév či co.

Dostal rozkaz stát u mrtvoly a nikoho k ní nepustit.

Z kostela vyšlo pár věřících a podezíravě hleděli k nim. Dvě uniformy a cizí muž slibovali vzrušení. Ale až k plotu z drobných větviček a lístečků buxusu se neodvážili.

Mladíček zůstal, Jurášek se strážmistrem se vydali zpátky ke služebně.

Úřední osoba telefonovala, neúřední nezvaný host se marně pokoušel utřídit si labyrint nápadů a dohadů, který mu vířil mozkem. Bylo to čím dál horší.

Nikdo na světě kromě jeho ženy nevěděl, že sem dnes pojede. Natož prvním ranním autobusem.

„Proč jste sem přijel?“

„V rádiu hlásili, že bude pěkně, napadlo mě, že si to tady všechno ještě jednou projdu, než umřu. Jako mladíkovi se mi tu líbilo. První štace, chápete?“

„Možná chápu, možná ne. Půjčte mi ještě ten průkaz, sepíšeme to. Jméno?“

„Je tam vytištěno.“

„Říkejte. Pro kontrolu.“

„Igor Jurášek.“

„Bydliště?“

„Praha 5, Kovářičkova 14. To je na Smíchově. Blízko Anděla.“

„Rodné číslo?“

„Třicet pět nula šest šestnáct, lomeno nula tři devět.“

„Fajn. Zatím souhlasí. Stav?“

„Ženatý.“

„Manželka?“

„Hedvika.“

„Její rodné číslo?“

„To neumím. Ale bude začínat číslem 48.“

„Zavolejte jí.“

„Proč?“

„Že se zdržíte.“

„Jak dlouho předpokládáte?“

„Vím já? Tady, dokud vás nepředám, ale na kriminále v Praze těžko říct. Chcete kafe nebo něco?“

„Nebo něco co?“

„Čaj?“

„Radši to kafe. Bez cukru prosím.“

Je to šílené. Sájensfikšn. Nikdy těm kravinám neholdoval, a teď je snad bude žít. Kdyby přiletěli ufouni, a šup s ním do talíře, všech deset by štěstím olízl. Vysvobodili by ho z téhle situace o moc šílenější. Možná – co kdyby si ho vyhlídli, že ho unesou, a aby po něm nebyla sháňka, stvořili mu dubla! Ale že by si ho neuhlídali a nechali ho zabít?! A kdo by jim ho zabil? Proč? Bude to mít obyčejnější vysvětlení.

Třeba to vykoumal nějaký žák nebo nějaký kolega, kterému kdysi šlápl na kuří oko. Nebo bývalá milenka! Nebral si servítky, když se s nimi rozcházel. Jenže to by musela být čarodějnice, aby ho nejdřív zdvojlila a pak jednoho zavraždila a druhého nechala běžet.

A kde, u všech čertů, jak na to může zapomínat, vždyť v tom je zakopanej pes, kde vůbec vrah nebo vražedkyně vzali toho druhého? Ať to je, kdo je?

„Promiňte,“ odvážil se zmateně, „směl bych si odskočit?“

„Na chodbě doleva.“ Strážmistr se s ničím moc nepáral.

„Je tam zrcadlo?“

„Zrcadlo?“ opáčila uniforma. „Víte, že ani nevím? V umývárce asi. Hned vedle.“ Vzápětí zničehonic zneklidněl:

„Nemíníte se doufám vypařit? To bych vám neradil. Okýnko je tam dost úzký.“

„Najednou na mě přišlo nutkání. Po tom šoku asi.“

„Není divu. Prosím.“

I když to nebylo nutkání. Bleskly mu hlavou historky o upírech. Že když se postaví před zrcadlo, nezobrazí je. Co kdyby pravým Igorem Juráškem byl ten mrtvý od kostela, a po Starých Rasoškách chodil a na policejní stanici trčel jeho přízrak? Dnes byl ochoten uvěřit jakékoli fantasmagorii.

Vstal, odešel naznačeným směrem, zrcadlo objevil, a zděsil se. Protože v něm byl. A vypadal příšerně. Kdyby se potkal na ulici, rozutíkal by se pryč. Co nejdál od toho zjevu.

Oči jakoby plovoucí, límeček košile shrnutý, nos se leskl potem, a když si prohrábl řídké vlasy, ruce se mu třáslly.

Ale upírem zjevně není. Aspoň to.

Vrátil se k strážmistřovi. Ten se zeptal: „Dobry?“

Odpověděl, že dobrý, a polekal se, co bude, až v kapse mrtvého najdou osobní doklady a zjistí – pokud je u sebe bude mít –, že jsou totožné s jeho. To zatím zůstává nepotvrzeno. Takže je to současně naděje na parádní omyl. Ale kdepak omyl!

Přijel mladý detektiv z Prahy, představil se jako Neseďel, nebožtíka prošacoval, průkaz našel a přečetl jasně: „Igor Jurášek, narozen 16. června 1935, bytem Praha 5, Kovářičkova 14.“

Místní strážmistr se podrblal ve vlasech a s úlekem v očích zaprosil: „Pardon, můžete to zopakovat?“

Mladík byl ochoten: „Igor Jurášek, narozen 16. června 1935, bytem Praha 5, Kovářičkova 14.“

Igor Jurášek číslo jedna (nebo dvě?) věděl, že blesk právě sjel, ale protože hrom ještě neuhodil, mlčel.

Ani strážmistřovi se nepodařilo promluvit. Jen na pražského experta kývl a přistrčil mu psací stroj, ať si přečte, co tam už dřív nadatloval on.

Tomu chvíli trvalo, než si to spojil. Pak vybuchl:

„Co to je za vtipy? Ukažte mi svůj průkaz!“

Zíral na něj, zíral na strážmistra, zíral na Juráška.

Ten se odvážil ze sebe vypravit jen: „Já to nechápu. Opravdu.“

„Vy jste to věděl?“ Pražák se tvářil hrozivě.

„Ne,“ vydechl místní. „Ovšem bylo mi to podezřelé. A řekl mně, že mrtvého nezná,“ přiložil si dotčeně.

„Podezřelé?“ získával čas detektiv.

„Nevěřil jsem svým očím.“

„To já nevěřím taky,“ ulevil si kriminalista. „Tohle mi byl čert dlužen! Je to váš bratr? Dvojče?“

„Nemám bratra. Nikdy jsem neměl. Ani sestru.“

„Tak jak nám to vysvětlíte?“

„Nevysvětlím. Je mi líto. Pro mě je to stejná záhada jako pro vás.“

„Na to se ještě podíváme,“ zabručel policejní zelnáč, teď opravdu zelený jako stěna. „Zatýkám vás pro důvodné podezření ze sebevr...,“ došlo mu, že říká nesmysl, „... z vraž...,“ další nesmysl, „z podvodu. Z matení úřadu. A... a to se ještě vyšetří, z čeho.“

Jurášek neprotestoval. Už dobrou hodinu věděl, že bude zle a tohle že je sotva začátek.